

Борисенко Наталія Сергіївна

викладач кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Травкіна Наталія Михайлівна

концертмейстер кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ АВТОРСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Українська естрада другої половини ХХ століття стала важливим соціокультурним явищем, що поєднало у собі народнопісенну основу, академічну школу та впливи західних музичних стилів. Естрадна музика України другої половини ХХ століття є яскравим віддзеркаленням суспільно-політичних і культурних процесів доби. Вона сформувалася у специфічних умовах радянської ідеології, водночас акумулюючи впливи західної популярної музики, українського фольклору та академічної традиції. У цей період естрадний простір стає не лише сферою розваги, але й ареною культурної комунікації, інструментом формування національної ідентичності та засобом прихованого соціального протесту [3].

Естрадний музичний простір України другої половини ХХ століття вирізняється своєю багатовимірністю та унікальністю. Він поєднав традиційні народнопісенні мотиви з сучасними музичними формами, створивши впізнаваний стиль, що відзначається мелодичністю, поетичністю та духовною наснаженістю. Специфіка української естради цього періоду полягає в її здатності балансувати між офіційними ідеологічними вимогами та потребами суспільства у національному і культурному самовираженні. Вона стала важливим чинником збереження української ідентичності та підґрунтям для подальшого розвитку сучасної популярної музики [1].

Авторська естрадна пісня є важливим феноменом сучасної музичної культури України. Вона поєднує у собі традиції й новаторство, індивідуальність та соціальну значущість. Її формування є безперервним процесом, що відображає глибинні зміни в українському суспільстві, світогляді та культурній парадигмі. Теоретичне осмислення цього явища дозволяє краще зрозуміти його місце в системі національної культурної ідентичності.

Особливе значення мала авторська естрадна пісня в українському культурному просторі, адже вона сприяла не лише розважальній функції, але й виконувала роль засобу ідентифікації та збереження національної самобутності. Твори Володимира Івасюка, Тараса Петриненка, Олександра Білаша, Ігоря Поклада стали символами певних історичних етапів та духовних пошуків суспільства [2].

Авторська естрадна пісня виконує низку соціальних функцій, серед яких:

- *Комунікативна* — створює простір для діалогу між автором і слухачем, де індивідуальне переживання стає колективним досвідом.

- *Мобілізаційна* — у періоди суспільних криз пісня здатна надихати, об'єднувати, формувати почуття солідарності.

- *Ідентифікаційна* — допомагає зберігати національну пам'ять, підкреслює культурні особливості народу, інтегрує локальні традиції у сучасний простір.

- *Виховна* — формує естетичний смак, орієнтує на гуманістичні цінності та суспільні ідеали.

Таким чином, авторська пісня виходить за межі суто мистецького явища, перетворюючись на активний чинник соціального життя.

Значущість цього феномену полягає також у його здатності фіксувати соціокультурні зміни. Тематика авторських естрадних творів охоплює широкий спектр — від інтимної лірики до гострої суспільної публіцистики. Через музику віддзеркалюється ставлення до історичних подій, соціальних викликів та культурних пріоритетів. У добу глобалізації авторська пісня зберігає баланс між відкритістю світовим тенденціям та плеканням національних традицій. Її поетико-музична природа дозволяє інтегрувати український культурний простір у загальноєвропейський, зберігаючи власну ідентичність.

Таким чином, авторська естрадна пісня є багатограним соціокультурним феноменом, що поєднує індивідуальну творчість з колективними потребами суспільства. Вона виконує важливі функції комунікації, ідентифікації та виховання, слугуючи відображенням духовних, історичних і культурних процесів. Її значущість полягає у здатності впливати на масову свідомість, інтегрувати емоційний та ідеологічний досвід різних поколінь, формувати культурну пам'ять народу.

Отже, авторська естрадна пісня постає не лише мистецьким, але й соціальним явищем, яке має безпосереднє відношення до формування ціннісних орієнтацій та духовного світу суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бойко О.М. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості: автореф. дис. ...канд.мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2017. 16 с.
2. Бурлака А. Сучасна українська естрадна пісня як засіб трансляції культурної ідентичності. Питання культурології : зб. наук. пр. Київ : Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2023. Вип. 41. С. 43–51.
3. Шевченко О. Г. Українська популярна музика: витоки та проблематика (1920–1990 рр.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2010. 20 с.